

TC.
FİNİKE KAYMAKAMLIĞI
FİNİKE BELEDİYESİ
Tarafından 7 MAYIS 2026 TARİHİNDE Düzenlenen
FİNİKE TURİZM ÇALIŞTAYI SONUÇ RAPORU

7 MAYIS 2026
FİNİKE-ANTALYA

Çalıştay Düzenleme Kurulu

Musa Kazım ÇELİK
Finike Belediye Kaymakamı

Mustafa GEYİKÇİ
Finike Belediye Başkanı

Prof.Dr. Murad Alpaslan KASALAK
Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırma,
Geliştirme ve Uygulama Merkezi (TAGUM) Müdürü

Öğr. Gör. Gürcü Leyla KAYA
Akdeniz Üniversitesi Finike Meslek Yüksekokulu

Öğr. Gör. Pelin TANRIKULU
Akdeniz Üniversitesi Finike Meslek Yüksekokulu

Ayşegül AYDEMİR
Finike Belediyesi Gıda Mühendisi

Çalıştay Ana Moderatörü

Öğr. Gör. Gürcü Leyla KAYA

Raporlama

Prof.Dr. Murad Alpaslan KASALAK
Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırma,
Geliştirme ve Uygulama Merkezi (TAGUM) Müdürü

7 MAYIS 2026
FİNİKE-ANTALYA

I. İÇİNDEKİLER

I. İÇİNDEKİLER	2
1. SUNUŞ	4
2. ÇALIŞTAY AMAÇ VE KAPSAMI	5
3. ÇALIŞTAY PROGRAMI	7
4. FİNİKE İLÇESİNİN COĞRAFI YAPISI	11
5. FİNİKE İLÇESİNİN DEMOGRAFİK YAPISI	12
6. FİNİKE İLÇESİNİN TURİZM POTANSİYELİ	13
7. FİNİKE İLÇESİ'NİN TURİZM AÇISINDAN GÜÇLÜ YÖNLERİ, ZAYIF YÖNLERİ, FIRSATLAR VE TEHDİTLERİNİN (SWOT ANALİZİ) BELİRLENMESİ	
7.1 Finike'nin Turizm Destinasyonu Potansiyeli ve Markalaşma Süreci	14
7.2 Finike'nin Deniz Turizmi Potansiyeli	15
7.3 Finike'nin Gençlik ve Spor Turizmi Potansiyeli ve Rekreasyon Kaynakları	17
7.4. Finike'nin Tarih, Arkeoloji, Geleneksel Mimari ve Kültürel Mirası	20
7.5. Finike'de Köy Turizmi	21
7.6. . Finike'de Agro/Turizm ve Bitkisel Kaynakların Sürdürülebilir Turizme Entegrasyonu ve Gastronomi	23
7.7. Finike'nin Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli ve Cittaslow Ağının Yaygınlaştırılması	24
8. FİNİKE İLÇESİNDE TURİZMİN GELİŞİNİN SAĞLANMASI İÇİN SUNULAN ÖNERİLER	
8.1. Finike'nin Turizm Destinasyonu Potansiyeli ve Markalaşma Süreci	26
8.2. Finike'nin Deniz Turizmi Potansiyeli	26
8.3 Finike'nin Gençlik ve Spor Turizmi Potansiyeli ve Rekreasyon Kaynakları	27
8.4. Finike'nin Tarih, Arkeoloji, Geleneksel Mimari ve Kültürel Mirası	28
8.5. Finike'de Köy Turizmi	29
8.6. . Finike'de Agro/Turizm ve Bitkisel Kaynakların Sürdürülebilir Turizme Entegrasyonu ve Gastronomi	30
8.7. Finike'nin Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli ve Cittaslow Ağının Yaygınlaştırılması	30
9. SONUÇ	32

1. SUNUŞ

Antalya'nın batı koridorunda yer alan Finike ilçesi; mikroklimatik iklim özellikleri, zengin biyoçeşitliliği, özgün kıyı şeridi ve bünyesinde barındırdığı Limyra ile Arykanda Antik Kentleri, tarihi Likya Yolu yürüyüş rotaları ve Gökbük Kanyonu gibi paha biçilemez kültürel ile doğal miras unsurlarıyla çok boyutlu bir alternatif turizm potansiyeline sahiptir; ancak bölge ekonomisinin ezici bir çoğunlukla narenciye üretimine (açık alan ve örtü altı tarıma) endekslenmesi, mevcut turizm hareketliliğinin ise makro düzeyde bütüncül bir planlamadan uzak, mevsimsel ve ağırlıklı olarak gününbirlik ekseninde gelişmesi, acil bir koordinasyon ve ortak akıl ihtiyacını doğurmaktadır. Bu bağlamda Finike'de düzenlenecek akademik ve paydaş katılımlı bir Turizm Çalıştayı, Antalya genelini etkisi altına alan lüks kitle turizminin (her şey dâhil sisteminin) yarattığı tek tipleşmeye karşı, ilçenin uluslararası "Cittaslow" (Sakin Şehir) unvanını ve koruma-kullanma dengesini gözetken "sürdürülebilir ve niş bir destinasyon yönetimi" modeli kurgulamak adına elzemdir.

Böyle bir çalıştayın yapılmasının en temel gerekçesi, ilçenin coğrafi işaretli dünyaca ünlü Finike portakalı başta olmak üzere devasa tarımsal üretim gücü ile turizm potansiyelini entegre edecek bir "agroturizm (tarım turizmi) ve gastronomi" vizyonunun bilimsel altyapısını kurmak, monokültür ekonomik yapının pazar dalgalanmalarına karşı kırılganlığını azaltmak ve aşırı turizm (overtourism) baskısı altındaki hassas kıyı bölgelerinin fiziksel ile sosyo-kültürel taşıma kapasitelerini belirleyerek ekolojik çöküşün önüne geçmektir. Stratejik açıdan ise bu çalıştay; kamu otoritelerini, akademisyenleri, yerel halkı, sivil toplum kuruluşlarını ve sektör temsilcilerini bir araya getirerek katılımcı bir yönetim mekanizması tetikleyecek, Finike'nin kitle turizminin gölgesinde kalmış bir "transit bölge" imajından sıyrılarak ekoturizm, doğa sporları, yayla turizmi ve kültür rotaları ekseninde özgün bir küresel marka kimliği kazanmasını sağlayacaktır. Nihayetinde küresel iklim krizi ve ekonomik dalgalanmalar karşısında destinasyon dayanıklılığını (resilience) artıracak, turizmi 12 aya yayacak stratejik hamleleri içeren kapsamlı bir **"Finike Turizm Master Planı"** için en kritik veri setini üretecek olan bu çalıştay; ilçenin doğal, kültürel ve ekonomik sermayesini optimize ederek Akdeniz çanağında tarım ve turizmin simbiyotik (ortak yaşamsal) uyumuna dayalı sürdürülebilir bir bölgesel kalkınma modelinin hayata geçirilmesinde kaçınılmaz bir idari ve akademik zorunluluktur.

Çalıştay Raportörü:

Prof. Dr. Murad Alpaslan KASALAK
**Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırma,
Geliştirme ve Uygulama Merkezi (TAGUM) Müdürü**

2. ÇALIŞTAY AMAÇ VE KAPSAMI:

Finike Turizm Çalıştayı, ilçenin sahip olduğu benzersiz doğal, tarihi ve kültürel mirasın korunarak, turizmin sürdürülebilir bir modelle geliştirilmesini hedefler. Temel amaç, Finike'nin sadece dönemsel bir deniz-kum-güneş destinasyonu olarak kalmasını önlemek, bunun yerine yerel kalkınmayı destekleyen, yılın geneline yayılan ve alternatif turizm türlerini barındıran nitelikli bir turizm yapısı oluşturmaktır.

Çalıştayın Amacı

Ortak Akıl ve Katılımcılık: Yerel yönetim, akademi (Akdeniz Üniversitesi), sivil toplum kuruluşları, turizm sektörü temsilcileri ve yerel halkı bir araya getirerek Finike'nin turizm geleceğini ortak bir vizyonla planlamak.

Finike Turizm Master Planı'na Altlık Oluşturmak: İlçenin turizm stratejilerini netleştirmek, güçlü ve zayıf yönlerini (SWOT) ortaya koyarak uzun vadeli master planların temellerini atmak.

Markalaşma ve Değer Önerisi: Finike'nin "Cittaslow" (Sakin Şehir) unvanı, dünyaca ünlü Finike portakalı, tarımsal kimliği ve Likya dönemi kültürel mirası gibi özgün değerlerini harmanlayarak ilçeye has bir turizm markası ve değer önerisi yaratmak.

Sürdürülebilir Kalkınma: Turizmin getireceği ekonomik faydaları yerel topluma yayarken, ilçenin taşıma kapasitesini aşmayacak, doğaya ve kültüre zarar vermeyecek koruma-kullanma dengesini kurmak.

Çalıştayın Kapsamı

Çalıştay, Finike'nin coğrafi ve kültürel yapısına uygun olarak çok boyutlu bir inceleme alanına sahiptir. Öne çıkan çalışma alanları ve odak noktaları şunlardır:

Alternatif Turizm Çeşitlerinin Geliştirilmesi:

Gastronomi Turizmi: Finike portakalı başta olmak üzere yerel tarım ürünleri ve Aydın/Tekeoğulları gibi bölgesel kültürlerin izlerini taşıyan Akdeniz mutfağının turizm ürününe dönüştürülmesi.

Agroturizm (Tarım Turizmi): Narenciye bahçeleri ve seracılık faaliyetlerinin turistlerle buluşturulması, kırsal yaşam deneyimlerinin sunulması.

Kültür ve İnanç Turizmi: Arykanda, Limyra gibi antik kentlerin, Likya Yolu'nun Finike rotasının ve tarihi dokunun turizme entegrasyonu.

Eko-Turizm ve Doğa Sporları: Gökbük Kanyonu, Andrea Doria Koyu gibi doğal alanların korunarak trekking, kanyon geçişi gibi faaliyetlere açılması.

Turizm Altyapısı ve Taşıma Kapasitesi: Finike'nin mevcut konaklama, ulaşım, marina hizmetleri ve rekreasyon alanlarının durumunun analizi; kentsel ve çevresel taşıma kapasitelerinin belirlenmesi.

Sürdürülebilirlik ve İletişim Stratejileri: Yerel halkın turizm süreçlerine katılımının artırılması, sürdürülebilir turizm kriterlerinin (DSTC vb.) destinasyon yönetiminde uygulanması ve yeşil/sürdürülebilir turizm iletişimi stratejilerinin belirlenmesi.

Tanıtım, Pazarlama ve Dijitalleşme: Finike'nin ulusal ve uluslararası arenada doğru kanallarla, dijital trendlere uygun olarak nasıl pazarlanacağını kurgulanması.

Kısaca Finike Turizm Çalıştayı, ilçenin tarım ve sakin şehir kimliğini feda etmeden, turizmi bu kimliğin bir kaldıracı olarak konumlandırma stratejisidir. Tarım ve turizmin entegre olduğu, yerel halkın kazandığı ve kültürel mirasın korunduğu bir Finike modeli vizyonunu taşımaktadır.

3. FİNİKE TURİZM ÇALIŞTAYI PROGRAMI

07.05.2026 Perşembe

09.00-09.50	Kayıt
10.00-10.30	Açılış Seremonisi ve Protokol Konuşmaları
10.30-12.00	Açılış Paneli Moderatör: Öğr.Gör.G.Leyla KAYA Finike Kaymakamlığı AB-Dış İlişkiler Proje Birim Başkanı Panelistler: • Prof.Dr. Murad Alpaslan KASALAK Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi (TAGUM) Müdürü • Prof.Dr.Mehmet ZANBAK Akdeniz Üniversitesi Coğrafi İşaretler Uygulama ve Araştırma Merkezi (AcıMER) Müdürü • Doç.Dr. Kudret SEZGİN/ Hitit Üniversitesi Finike Limyra Koordinatör Kazı Başkanı • Tuncay ÖZSES Finike Marina Eski Müdürü/ Kaş Marina Eski Kurucu Müdürü • Emre CANATAN Presa di Finica Otel Müdürü
12.00-13.00	Öğle Yemeği
13.00-14.30	Çalıştay 1. Oturum
14.30-14.45	Kahve Arası
14.45-15.45	Çalıştay II. Oturum
15.45-16.00	Kahve Arası
16.00-17.00	Çalıştay Masa Sonuç Raporlarının Okunması
17.00	KAPANIŞ
Çalışma Masası Başlıkları MASA 1-Finike'nin Turizm Destinasyonu Potansiyeli ve Markalaşma Süreci MASA 2-Finike'nin Deniz Turizmi Potansiyeli MASA 3-Finike'nin Gençlik ve Spor Turizmi Potansiyeli ve Rekreasyon Kaynakları MASA 4-Finike'nin Tarih, Arkeoloji, Geleneksel Mimari ve Kültürel Mirası MASA 5- Finike'de Köy Turizmi MASA 6-Finike'de Agro/Turizm ve Bitkisel Kaynakların Sürdürülebilir Turizme Entegrasyonu ve Gastronomi MASA 7-Finike'nin Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli ve Cittaslow Ağının Yaygınlaştırılması	

AÇILIŞ PANELİ

Moderatör: Öğr.Gör.Gürcü Leyla KAYA

Finike Kaymakamlığı AB/Dış İlişkiler Proje Birim Başkanı

Panelistler:

Prof.Dr. Murad Alpaslan KASALAK

Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi /TAGUM) Müdürü

Prof.Dr.Mehmet ZANBAK

Akdeniz Üniversitesi Coğrafi İşaretler Uygulama ve Araştırma Merkezi /AcıMER) Müdürü

Doç.Dr. Kudret SEZGİN/ Hitit Üniversitesi

Finike Limyra Koordinatör Kazı Başkanı

Tuncay ÖZSES

Finike Marina Eski Müdürü/ Kaş Marina Eski Kurucu Müdürü

Emre Canatan

Presa de Finica Otel Müdürü

MASA 1-Finike'nin Turizm Destinasyonu Potansiyeli ve Markalaşma Süreci

1. Prof.Dr. Murad Alpaslan KASALAK /Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi/Rekreasyon Yönetimi Bölümü (Masa Moderatörü)
2. Doç.Dr. Zeynep ÇİMEN /Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu/Pazarlama Programı)
3. Öğr.Gör.Pelin ÇANKIRI/Akdeniz Üniversitesi Finike MYO/ Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı
4. Mustafa İMAL / Finike Karayolları 136. Şube Şefi
5. Cevdet BAŞKAN/ TÜRSAB Yön. Kur. Üyesi / Antalya Temsilcisi
6. S.Hakan SEVEN/İl Turizm Müdürlüğü/Tesisler ve İşletmeler Şube Müdürü
7. Aynur ALBAYRAK /Fortunella Suits & Villas İşletme Sahibi
8. Muhammed ARICAN/ İHA Muhabiri/ Finike TV Editörü
9. Emre Canatan /Presa de Finica Otel Müdürü

MASA 2-Finike'nin Deniz Turizmi Potansiyeli

1. Prof.Dr. Zeki AKINCI /Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi/Turizm İşletmeciliği Bölümü (Masa Moderatörü)
2. Öğr.Gör.Mehlika ARISOY / Akdeniz Üniversitesi Finike MYO/Deniz ve Liman İşlt.Mühendisi
3. Gökhan GÖĞEN / Finike Liman Başkanı

4. Vedat ERGİN/Finike Setur Marina Müdürü
5. Tuncay ÖZSES/ Kaş Marina Kurucu Eski Müdürü
6. Cansın Tibet SEVEN/Türkiye Yat Kaptanları ve Çalışanları Derneği
7. İlhan KARAY/ Finike Yat Kaptanı
8. Önder AKÜLKÜ/ BAOTİT Dernek Başkanı

MASA 3-Finike'nin Gençlik ve Spor Turizmi Potansiyeli ve Rekreasyon Kaynakları

1. Prof.Dr. Güney ÇETİNKAYA /Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi/Rekreasyon Bölümü (Masa Moderatörü)
2. Arş. Gör. Aylin ABDİOĞLU /Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi / Cittaslow Finike Akademik Grubu
3. Cihan Ali ÖZBEK /Finike İlçe Gençlik Spor Müdürü
4. Serkan ŞAHİN/ Finike İlçe Gençlik Spor
5. Yakup KARATAŞ /Arykanda Doğa Sporları Kulübü/ Dernek Başkanı
6. Mert YILDIRIM / Kano Milli Sporcu /Antalya İl Gençlik Spor Antrenörü
7. Sinan ÇEVİREN/Batı Antalya Gazetesi/C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Sürekli Basın Kartı Sahibi / Akdeniz Gazete Sahipleri Derneği Başkan Yardımcısı

MASA 4-Finike'nin Tarih, Arkeoloji, Geleneksel Mimari ve Kültürel Mirası

1. Doç.Dr. Kudret SEZGİN/ Limyra Antik Kenti Kazı Başkanı (Masa Moderatörü)
2. Dr. Öğretim Üyesi Deniz ÖREN /Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu/Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı)
3. Öğr.Gör.Mehmet DURMAZ /Akdeniz Üniversitesi Finike Meslek Yüksekokulu/ Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı
4. Sıdıka GÖKYAR KIZILCA/ Mimar/Finike Belediyesi Meclis Üyesi
5. Yasin TAŞDEMİR /Belediye personeli, Arkeolog
6. Ersin DALGIÇ/Sever Otel İşletme Sahibi
7. Sinan BARIŞ/ Epigrafist/Yazıt Bilimci, Profesyonel Turist Rehberi
8. Suat SÖĞÜT/ DHA Muhabiri

MASA 5-Finike'de Köy Turizmi

1. Doç.Dr. Ahmet COŞGUN /Akdeniz Üniversitesi Mühendislik Fakültesi/Makine Mühendisliği Bölümü/Sürdürülebilirlik ve Enerji Verimliliği Uzmanı (Masa Moderatörü)
2. Dr. Öğretim Üyesi Zeynep KARSAVURAN /Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi/Turizm ve Gastronomi Yönetimi Bölümü
3. Öğr. Gör. Bağdagül KARAL /Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu/Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğretim Elemanı
4. Emre ARISOY / Pansiyon İşletmecisi/ Oxford Brookes University/ YL tezi Köy Turizmi

5. Md.PhD Sema AKGÜN / Finike Kültürel Etkinlikler Destekleme Platformu
6. Vecihi KARABAY/Deniz Otel İşletme Sahibi
7. Murat KOCAEL/Serenity Otel Sahibi
8. Ali Rıza BAŞARAN/ Ernez Mah. Muhtarı/ Ernez Bal Üreticileri Yard ve Day. Derneği Bşk
9. Mahir ÇEVİREN/ Finike Akdeniz Gazetesi Sahibi, DHA Editörü

MASA 6-Finike’de Agro/Turizm ve Bitkisel Kaynakların Sürdürülebilir Turizme Entegrasyonu ve Gastronomi

1. Prof. Dr. Mehmet ZANBAK /Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/Ekonometri Bölümü/Coğrafi İşaretler Uzmanı (Masa Moderatörü)
2. Doç.Dr. Oğuz DOĞAN /Antalya Bilim Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölüm Başkanı
3. Öğr.Gör.Dr.Ali KOÇAK / Akdeniz Üniversitesi Finike Meslek Yüksekokulu/ Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı
4. İsmail Öner /Canan Yavuz Lise Müdürü
5. Asuman DOKGÖZ/Mutfak Tarihi Araştırmacısı /MEB Kemer
6. Fatih VEZİROĞLU /Neşeli Balık İşletme Sahibi
7. Eda GEYİKÇİ/ Neşeli Lokanta İşletmecisi/Kadın Girişimci
8. Serap KARA/Sağlık Turizmi Departmanı Tems.
9. Ali Karataç/ Anadolu Ajansı Basın

MASA7 -Finike’nin Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli ve Cittaslow Ağı’nın Yaygınlaştırılması

- 1- Prof.Dr. Afşin GÜNGÖR /Akdeniz Üniversitesi Mühendislik Fakültesi/Makine Mühendisliği Bölümü Sürdürülebilirlik ve Enerji Verimliliği Uzmanı (Masa Moderatörü)
- 2- Doç.Dr. Didem KUTLU /Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu/Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programı Öğretim Elemanı
- 3- Doç.Dr. Nuray ATSAN /Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/İşletme Bölümü/Cittaslow Finike Akademik Grubu
- 4- Öğr.Gör. Dr. Saide AYVA ÖZTÜRK /Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu/Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programı Öğretim Elemanı)
- 5- Öğr. Gör.Dr. Mustafa ÇELTİKÇİ /Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu/İşletme Yönetimi Programı
- 6- Ayşegül AYDEMİR /Finike Belediyesi Gıda Müh. / Cittaslow Türkiye Aday İlçeler Sorumlusu)
- 7- Tarık TOPRAK/Tarık Turizm Acenta Sahibi
- 8- Işıl DÜZGÜNÇİNAR /GSTC/Trevelife Denetmeni
- 9- Fatma SÖĞÜT/ TRT Muhabiri

4. FİNİKE İLÇESİNİN COĞRAFİ YAPISI

Finike, Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü'nde, Teke Yarımadası'nın güney kıyısında konumlanan, morfolojik ve ekolojik açıdan oldukça karakteristik özelliklere sahip bir sahil ilçesidir. Doğu sınırında Kumluca, batısında Kaş, kuzeyinde ise Elmalı ilçeleriyle komşu olan bölgenin güney sınırını tamamen Akdeniz ve Finike Körfezi şekillendirir. İlçenin topoğrafyası, kıyı şeridindeki alüvyal düzlükler ile hemen arkasından aniden yükselen Batı Toroslar'ın (Beydağları) dik yamaçları arasında keskin bir tezat oluşturur. Akçay (Limyra Çayı) ve Alakır Çayı gibi önemli akarsuların taşıdığı millerle oluşan verimli Finike Ovası, kuzeydeki dağlık kütlelerin iç kesimlerden gelen soğuk hava dalgalarını engellemesi sayesinde özel bir mikroklima alanına dönüşmüştür. Don olaylarının nadiren görüldüğü bu korunaklı Akdeniz iklim sahası, coğrafi işareti ünlü Finike portakalının ve katma değeri yüksek tarımsal faaliyetlerin temel ekolojik altyapısını oluşturur. Sahilden iç kısımlara doğru ilerledikçe maki örtüsü yerini kızılçam, sedir ve ardıç ormanlarına bırakırken, karstik aşınım şekillerinin yoğun olduğu yüksek kesimlerde Ördübek gibi ekoturizm potansiyeline sahip plato ve yayla alanları ile Gökbük Kanyonu gibi derin vadi oluşumları dikkat çeker. Bu engebeli ve dik dağlık yapı, büyük ölçekli kitle turizmi yatırımlarının bölgeye girişini doğal bir bariyer olarak sınırlandırarak Finike'nin "Cittaslow" (Sakin Şehir) felsefesine uygun, koruma-kullanma dengesini gözetilen bir gelişim modeli çizmesini zorunlu kılmıştır. Neticede Finike'nin bu özgün coğrafi yapısı, tarım ile turizmin entegre edildiği agro-turizm, kıyı ve doğa sporları, trekking rotaları ve kültür turizmi gibi alternatif turizm çeşitleri için sınırlı ama bir o kadar da korunaklı, niş bir destinasyon alanı sunmaktadır.

5. FİNİKE İLÇESİNİN DEMOGRAFİK YAPISI

Finike, Antalya'nın batı koridorunda yer alan ve demografik yapısı itibarıyla durağan ama dinamik yerel unsurları bünyesinde barındıran karakteristik bir Akdeniz ilçesidir. Yaklaşık 50 bin civarında seyreden istikrarlı nüfusu, büyük kitle turizmi merkezlerinin aksine ani ve kontrolsüz göç dalgalarından ziyade, tarımsal üretime bağlı organik bir büyüme modeli sergilemektedir. İlçenin yaş piramidi incelendiğinde, Türkiye genelindeki yaşlanma eğilimine paralel olarak orta ve ileri yaş grubunun payının yüksek olduğu görülür; bu durum ilçenin sakin, huzurlu ve "Cittaslow" (Sakin Şehir) unvanıyla doğrudan örtüşen bir sosyal dokuya sahip olmasını sağlamaktadır. Nüfusun istihdam yapısına bakıldığında, faal iş gücünün çok büyük bir kısmının narenciye üretimi, seracılık ve tarıma dayalı ticaret kollarında yoğunlaştığı görülürken, turizm ve hizmet sektörü ise mevsimsel bir hareketlilik sunmaktadır. Yaz aylarında yazlıkçılar, yerli turistler ve tarım işçilerinin gelişiyile ilçe nüfusunda geçici bir artış yaşansa da bu dalgalanma komşu ilçelerdeki gibi sosyo-demografik yapıyı sarsacak boyutlara ulaşmamaktadır.

Son yıllarda büyükşehirlerin karmaşasından kaçan eğitimli ve emekli nüfusun da yerleşmek için tercih ettiği bir cazibe merkezi haline gelen Finike, bu yönüyle kültürel sermayesini ve entelektüel birikimini de artırmaktadır. Eğitim düzeyi ve okuryazarlık oranının oldukça yüksek olduğu ilçede, yerel halkın geleneksel değerlerine, tarım kültürüne ve toprağına olan bağlılığı demografik yapının en güçlü koruyucu kalkanıdır. Sonuç olarak Finike'nin demografik yapısı, aşırı kentleşmenin getirdiği sosyal risklerden uzak, tarımsal ekonomiyle beslenen, yaşlanan nüfusa rağmen yeni göç dinamikleriyle dengelenen ve sürdürülebilir bir turizm hamlesi için ihtiyaç duyulan nitelikli, huzurlu ve yerel kimliğini korumuş insan kaynağını bünyesinde barındıran homojen bir yapı sunmaktadır.

6. FİNİKE İLÇESİ TURİZM POTANSİYELİ

Finike, Akdeniz'in kitle turizminden uzak kalmayı başarmış en özgün koridorlarından biri olarak, kültürel miras, arkeolojik zenginlik ve doğal güzelliklerin harmanlandığı çok boyutlu bir turizm potansiyeline sahiptir. İlçenin en büyük turizm avantajı, komşu destinasyonların aksine deniz-kum-güneş üçgeninin ötesine geçebilen alternatif turizm çeşitliliğidir. Antik Likya Birliği'nin en önemli idari ve kültürel merkezlerinden olan Limyra ve Arykanda antik kentleri, muazzam kaya mezarları, tiyatroları ve su yolları ile kültür turizmi açısından uluslararası düzeyde bir çekim gücü sunmaktadır. Bunun yanı sıra, ilçenin sahip olduğu derin dağlık morfoloji ve el değmemiş ekosistem, Gökbük Kanyonu gibi doğa harikalarını ve ünlü Likya Yolu'nun önemli yürüyüş rotalarını bünyesinde barındırarak ekoturizm ve macera turizmi için eşsiz fırsatlar yaratmaktadır.

Türkiye'nin sayılı "Cittaslow" (Sakin Şehir) unvanına sahip yerleşimlerinden biri olması, Finike'yi gürültü ve kalabalıktan uzak, huzurlu bir tatil arayan nitelikli turist profili için doğrudan bir cazibe merkezi haline getirmektedir. Bu sakin şehir kimliği, coğrafi işaretli dünyaca ünlü Finike portakalı ve zengin yerel mutfak kültürüyle birleşerek ilçeye çok güçlü bir agro-turizm (tarım turizmi) ve gastronomi turizmi potansiyeli kazandırmaktadır; narenciye bahçeleri arasında yapılacak konaklama ve hasat

etkinlikleri, sürdürülebilir turizmin en somut örneklerini oluşturmaktadır. Ayrıca, ilçede bulunan modern yat limanı ve sığ kıyı şeridi deniz turizmini desteklerken, temiz havası ve huzurlu doğasıyla Ördübek gibi platolar da yayla turizminin kapılarını aralamaktadır.

Sonuç olarak Finike, tarihi dokusunu koruyan antik kentleri, tarımsal kimliğiyle bütünleşen doğası ve koruma odaklı felsefesiyle, yılın bütününe yayılabilen, yerel kalkınmayı öncelerken doğaya saygı duyan nitelikli ve sürdürülebilir bir turizm vizyonunun en güçlü adaydır.

7. FİNİKE İLÇESİ'NİN TURİZM AÇISINDAN GÜÇLÜ YÖNLERİ, ZAYIF YÖNLERİ, FIRSATLAR VE TEHDİTLERİNİN (SWOT ANALİZİ) BELİRLENMESİ

7.1. MASA 1-Finike'nin Turizm Destinasyonu Potansiyeli ve Markalaşma Süreci

Güçlü Yönleri

- Finike Portakalının turizm tanıtımı ve reklamı için kullanılabilir bir marka olması
- CittaSlow belgesine sahip, Doğal dokusunu koruyan Sürdürülebilir Turizm ve Agro Turizme uygun sakin bir destinasyon olması
- Likya Yolu rotası güzergahı üzerinde yer alan Limra ve Arykanda Antik kentlerine sahip olması
- Kaş yolu üzerinde bakir koylar ve ünlü mağaralara sahip olması (Asyadaki en derin Sulu İn Mağarası ve Gök Liman vb. koylar)
- Yıllardır sürdürülen geleneksel yörük kültürü ve oba kültürünün varlığı
- Yat turizmi açısından marka olabilecek bir yat marinasının bulunması
- Turizm markası olarak öne çıkarılabilecek, TUBİTAK Gök yüzü gözlemi yapılması gibi faaliyetlerinde yapılabileceği ormanlarla çevrili, sürdürülebilir yapısını

kaybetmemiş, Turizm Köyü olarak da statü kazanabilecek Gökbük gibi köylerin varlığı

- Finike Körfezinin Piri Reis haritasında yer alması
- Eski adı Andrea Dorya Koyu olan Radyafor Koyunun tarihi hikayesinin bulunması
- Finike Portakalı festivali gibi yöresel festivallerin varlığı

Zayıf Yönleri

- Turizm için tanıtım eksikliği ve ilçenin halen tarım imajı olarak tanınması
- Turizmde konaklama için otel sayısının az olması, yatak kapasitesinin düşük olması ve konaklama tesislerinin kalitesinin düşük olması
- Turizm için kalifiye personelin eksikliği ve hizmet standartlarının düşüklüğü
- Halkın turizm bilgisini yetersizliği
- Finike'nin durak noktası olarak değil, Kaş ve Kalkan'a geçiş noktası gibi algılanmış olması
- Kaş, Kalkan ve Demre'nin turizm yatırımlarından daha fazla pay alması ve Finike'nin bu açıdan geride kalmış olması
- Havaalanına uzaklık ve ulaşım sıkıntısı
- Turizm içerisinde misafirlere sunulabilecek hediyelik eşya ve Coğrafi işaretli ürünleri sunacak mekanların bulunmaması
- Kamping ve Glamping işletmelerinin yetersiz bulunması
- Karavan parkının bulunmaması
- Rekreasyonel aktivitelerinin az olması ve su sporlarının hiç olmaması
- Sosyal Park ve Alanların az olması

Fırsatlar

- Ekoturistler ve yavaş seyahat tutkunları için halen bakir bir destinasyon olması
- Kumluca ilçesine kadar uzanan portakal ağaçlarının yer aldığı "Finike Portakal Çiçeği Rotası" gibi bisiklet ve gezi rotalarının kolaylıkla belirlenebileceği bir ovaya sahip olması
- Nüfus yoğunluğunun düşük olması, bakir yapının varlığı ve sakin bir destinasyon olması gibi güçlü yönleriyle uygulanabilir niteliğe sahip, ayrıntılı hazırlanmış Finike Portakalı imajını da turizmde de öne çıkaracak bir Turizm Master Planı ile ilçenin turizm markasına dönüşme imkanının mümkün olması

Tehditler

- Marka olmuş Coğrafi işaretli Finike Portakalının marka imajını zedeleyecek sahte ürünler gibi faaliyetlerin engellenememesi
- İmarlaşma ile tarım arazilerini yok olması ve nüfus artışı
- Balık Çiftliklerini varlığı ve denizde kirlenmeye sebep olmaları
- Turizm tanıtımı için bir araya gelmesi gereken STK'ların koordine olamaması ve zamanla daha da bireyselleşmeleri

7.2. MASA 2-Finike'nin Deniz Turizmi Potansiyeli

Güçlü Yönleri

- Cittaslow sertifikasına sahip bir destinasyon olması
- Coğrafi işaretli “Finike Portakalı” ürüne sahip olması
- Bozulmamış çekici doğal koyların olması (Andrea Doria Koyu vb.)
- Çok korunaklı marinasının olması
- Zengin deniz turizmi hikayesinin olması (1571 Kıbrıs'ın fethinde 3 Osmanlı donanmasının Finike'den hareket etmesi; Zatü's Savari (Direkler savaşı) savaşının yapılması; 2019-2020 yıllarında mavi balinanın görülmesi; Türkiye'nin ilk Türk yapımı (1945) deniz fenerinin olması, vs.)
- Sakin liman atmosferi
- Yoğun bir turizm yatırım ve talep baskısının olmayışı
- Dört mevsim deniz turizmine uygun olması
- Turistlere uygun fiyat çeşitlendirme seçeneklerinin sunulabilmesi
- Akdeniz kıyısı olması
- Su sporları için uygun rüzgârlı alanların olması
- Havalimanı, hastane vb. yerleri erişim kolaylığının olması
- Eski ve yeni batık alanlarda dalış imkanının olması
- Coğrafi stratejik durak konumunda olması
- Deniz turizmi bağlamında kurumsal güçlü firmaların olması

Zayıf Yönleri

- Teknelerin bağlama yeri yetersizlikleri
- Teknelerin bağlama yerlerine geri dönmemesi
- Finike halkının denize ve deniz turizmine karşı yeterli ilgiye sahip olmaması
- Yerel yönetimlerin Finike'nin konumuna ehemmiyet vermemesi ve konumuna yönelik yeterli farkındalığı göstermemesi
- Yatırım programları için bürokrasinin uzun sürmesi ve bürokratik işlemlerin fazla olması
- Finike'nin ulaşım bağlamında coğrafi akışın dışında kalması
- Deniz turizmi alanı dışındaki turizm ekosisteminin yetersiz olması (gece eğlence merkezlerinin olmaması, aktivite merkezlerinin yetersizliği, alternatif gezi haritalarının olmaması, sunulan hizmet kalitesinin düşük olması, uğrak noktalar için rota planlaması eksikliği, vs.)
- Antalya çıkışlı mavi turların kaldırılması
- Yatların ve gemilerin yanaşma ve bağlanma maliyetlerinin yüksek olması
- Kaliteli hizmet sunan alışveriş yerlerinin olmaması
- Yatçılara yönelik kaliteli yiyecek ve içecek hizmeti sunan işletmelerin olmaması
- Alternatif sportif faaliyetleri ve etkinlikleri gerçekleştirmek için karada ve denizde yerlerin olmaması
- Finike ve koylarının reklamlarının yeterince ulusal ve uluslararası arenada yapılmaması
- Sualtı çeşitliliğinin azalması
- Resif ve sualtı müzesinin olmaması
- Yerel halkın deniz turizmi hakkında yeterli bilgi ve farkındalığa sahip olmaması
- Finike'de etnografya, arkeoloji ve deniz müzesinin olmaması
- Altyapı ve üst yapı eksikliğinin olması

Fırsatlar

- Alternatif turizme yönelik artan talepler
- Mavi yolculuk ve yat turizminin gelişmesi
- Dalış ve sualtı sporları potansiyelinin olması
- Sürdürülebilir turizm potansiyelinin oluşması
- Dijital tanıtım ve sosyal medyanın kullanılması

Tehditler

- Bağlama ve çekek yerlerinin azlığı ve baskının artması
- Kafes balıkçılığı olması nedeniyle deniz kirliliklerinin oluşmaya başlaması ve artması riski
- Çevresel bozulma riski (örneğin Göklimanın üstüne taşocağı açılması) ve koyu kirlileme riski

- Plansız yapılaşmanın oluşması ve artması riski
- İklim değişikliği sorununun artması riski (Su sıcaklığının artmasıyla deniz anası ve balon balıkları gibi ekosisteme zarar veren canlıların sayısının daha da artma riski)
- Rekabet baskısının artması
- Mevsimsellik sorunu
- Küresel ekonomik, politik ve güvenlik sorunlarının artması riski
- Çok boyutlu çevresel bozulmanın ve kirliliklerin artması
- Zirai tarım ilaçlarının Göksu ırmağı yoluyla denize ulaşma riski
- Tekne atıklarının atık ücretlerinin yüksek olması nedeniyle izinsiz denize boşaltılması

7.3. MASA 3-Finike'nin Gençlik ve Spor Turizmi Potansiyeli ve Rekreasyon Kaynakları

Güçlü Yönleri

- Akdeniz kıyısında doğal, bozulmamış ve düşük yoğunluklu destinasyon yapısı
- Dört mevsim spor ve turizm faaliyetlerine uygun ılıman iklim koşulları
- Kış aylarında dahi elverişli hava ve deniz suyu sıcaklığı
- Likya Yolu üzerinde stratejik konum ve güçlü kültürel miras potansiyeli
- Likya uygarlığına ait antik kentler ve tarihi değerler
- Trekking, kampçılık, bisiklet ve açık hava rekreasyonu için uygun topoğrafik yapı
- 8-10 km uzunluğunda bisiklet yolu ve bisiklet turizmine uygun doğal rotalar

- Deniz, kano, yelken, deniz kayağı ve diğer su sporları için uygun koylar ve sakin deniz yapısı
- Plaj voleybolu ve kıyı sporları için uygun sahil yapısı
- Finike Marina'nın varlığı ve deniz turizmi altyapısı
- Futbol kamp turizmi için uygun iklim ve çevresel koşullar
- Finike portakalı gibi güçlü yerel marka değerine sahip tarımsal ürünler
- Su kanalları ve doğal peyzaj unsurlarının destinasyona özgünlük katması
- Yerel halkın doğa, kırsal yaşam ve misafirperverlik kültürü
- Kitle turizmi baskısının düşük olması nedeniyle sürdürülebilir turizm gelişimine uygun yapı
- Benzer Akdeniz destinasyonlarına göre daha ekonomik turizm olanakları
- Yatırım potansiyelinin bulunması ve yerel destek mekanizmalarının varlığı
- Antalya ve çevre destinasyonlara göre ulaşım süresi açısından avantajlı konum
- Sakin, güvenli ve doğa temelli yaşam atmosferi sayesinde gençlik ve spor turizmine uygun çevre yapısı

Zayıf Yönleri

- Ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtım ve destinasyon bilinirliğinin yetersiz olması
- Dijital pazarlama, sosyal medya yönetimi ve destinasyon markalaşmasının zayıf olması
- Gençlik ve spor turizmine yönelik bütüncül stratejik plan eksikliği
- Kamu kurumları arasındaki koordinasyon ve iş birliği eksiklikleri
- Yerel yönetim ve paydaş desteklerinin sınırlı kalması
- Spor turizmine yönelik tesisleşme eksikliği (kayıkhanesi, yelken, kürek ve su sporları altyapısı vb.)
- Spor organizasyonları düzenleyebilecek kapsamlı tesislerin yetersiz olması
- Halkın aktif spor yapabileceği rekreasyon ve spor alanlarının sınırlı olması
- Profesyonel spor eğitmeni, outdoor lideri ve rehber eksikliği
- Genç turistlere yönelik sosyal yaşam ve eğlence alanlarının azlığı
- Nitelikli ve tematik konaklama çeşitliliğinin sınırlı olması
- Turizm sezonunun yeterince çeşitlendirilememesi
- Havalimanına doğrudan yakın olmaması nedeniyle erişilebilirlik sorunu
- Toplu ulaşım alternatiflerinin yetersizliği ve belde-köyler ile merkez arasındaki ulaşım bağlantılarının zayıf olması
- Deniz yolu caddesinin şehir içinden geçmesi nedeniyle trafik ve kent içi yoğunluk sorunu
- Alternatif ulaşım güzergâhlarının yetersiz olması
- Çöp ve çevresel kirlilik sorunları
- Kamusal alan ve turizm yatırımlarında kamulaştırma (istimlak) problemleri
- Emekli kenti algısı nedeniyle yenilikçi turizm ve spor yatırımlarına karşı gelişim direnci oluşabilmesi
- Yerel ölçekte spor kültürü ve organizasyon deneyiminin sınırlı olması
- Likya Yolu güzergâhının bazı bölümlerinin asfalt yollardan geçmesi nedeniyle doğallık algısının zayıflaması

- Politik ve bürokratik süreçlerin yatırım ve proje gelişimini yavaşlatabilmesi

Fırsatlar

- Alternatif turizm türlerine yönelik küresel talebin artması
- Gençlerin doğa sporları, deneyim temelli seyahatler ve açık hava aktivitelerine yönelmesi
- Avrupa’da sürdürülebilir ve doğa temelli turizm anlayışının güçlenmesi
- Likya Yolu üzerinde bulunması sayesinde uluslararası trekking turizmine entegrasyon potansiyeli
- Likya Yolu dışında Finike–Kumluca Göç Yolu / Tasavvuf Yolu gibi alternatif tematik rotaların geliştirilebilmesi
- Uluslararası bisiklet, trekking ve dağ koşusu parkurlarına entegre olabilecek doğal coğrafi yapıya sahip olması
- Dağ koşusu, trail running ve endurance sporları için yeni parkurlar oluşturulabilmesi
- Liman ve marina altyapısının geliştirilme potansiyeli
- Yeni liman yatırımlarının gerçekleştirilebilme imkânı
- Kano, kürek ve su sporlarına yönelik kamp tesislerinin kurulabilmesi
- Su sporları festivalleri (dragon bot yarışları, kano festivalleri vb.) düzenlenebilmesi
- Türkiye Kano Federasyonu ve kürek sporuna yönelik federasyonlarla iş birliği geliştirme fırsatı
- Ekolojik kamp, glamping ve doğa dostu konaklama yatırımlarına uygun alanların bulunması
- Spor turizmine yönelik yatırım destekleri ve finansman kaynaklarının artması
- Erasmus+, gençlik değişimi, outdoor eğitim ve gönüllülük projeleri için uygun destinasyon yapısı
- Üniversite–yerel yönetim–STK iş birliklerinin geliştirilebilmesi
- Spor festivalleri, açık hava etkinlikleri ve gençlik organizasyonlarının düzenlenebilmesi
- Dijital göçebe yaşam tarzı ve uzun süreli konaklama trendlerinden yararlanabilme potansiyeli
- Coğrafi işaretli ürünler (özellikle Finike portakalı) üzerinden gastronomi ve agro-turizm gelişimi
- Ejderin Gözü, Suluin Mağarası ve Gökbük Kanyonu gibi büyük ölçüde keşfedilmemiş doğal alanların turizm çekiciliği oluşturması
- Sürdürülebilir ve doğa temelli bir destinasyon markası oluşturma potansiyeli
- KYK yurdu ve gençlik konaklama altyapısının geliştirilmesiyle öğrenci ve gençlik hareketliliğinin artırılması
- Yerel halkın spor turizmi, sürdürülebilirlik ve misafirperverlik konularında eğitilerek turizm sürecine aktif katılımının sağlanabilmesi
- Finike’nin kitle turizminden uzak yapısı sayesinde “slow tourism”, wellness ve doğa temelli yaşam trendlerinden yararlanabilmesi

Tehditler

- Plansız yapılaşma, kıyı betonlaşması ve doğal peyzajın bozulma riski
- Kontrolsüz turizm gelişiminin çevresel sürdürülebilirliği tehdit etmesi
- İklim değişikliğinin kıyı ekosistemleri, su kaynakları ve doğal yaşam üzerindeki olumsuz etkileri
- Deniz kirliliği, kıyı erozyonu ve ekolojik bozulma riskleri
- Çevresel taşıma kapasitesinin aşılması sonucu doğal alanların zarar görmesi
- Nehir taşkınları ve doğal afet risklerinin artması
- Deprem riski nedeniyle altyapı ve yatırım güvenliği açısından oluşabilecek kırılganlıklar
- Mermer ocaklarının artışı ve Likya Yolu çevresinden geçen projelerin doğal ve kültürel mirası tehdit etmesi
- Betonlaşmanın destinasyonun doğal kimliğini zayıflatması
- Aşırı ticari turizm anlayışının yerel kültür ve sakin destinasyon kimliği üzerinde baskı oluşturmaları
- Yerel halkın turizm baskısına karşı olumsuz tutum geliştirme olasılığı
- Genç nüfus arasında olumsuz sosyal alışkanlıkların artmasının sosyal yapı üzerinde risk oluşturmaları
- Rakip destinasyonların daha güçlü tanıtım, yatırım ve marka yönetimine sahip olması
- Yakın ilçelerdeki büyük ölçekli turizm projelerinin yatırım ve ziyaretçi çekiminde rekabet oluşturmaları
- Çevre destinasyonların gelişmiş turizm altyapıları nedeniyle Finike'nin geri planda kalma riski
- Ekonomik krizler ve mali dalgalanmalar nedeniyle yatırım süreçlerinin yavaşlaması
- Mevsimsellik nedeniyle gelir dalgalanmalarının sürmesi
- Yatak kapasitesi, butik otel ve tematik konaklama tesislerinin yetersiz kalması
- Arazi mülkiyetinin belirli kişi veya gruplarda yoğunlaşmasının yatırım süreçlerini zorlaştırması
- Güvenlik algısına ilişkin sorunlar (özellikle Likya Yolu'nun bazı kırsal ve izole bölgelerden geçmesi)
- Spor ve gençlik turizmine yönelik yatırımların yetersiz kalması durumunda potansiyelin başka destinasyonlara kayması

7.4. MASA 4-Finike'nin Tarih, Arkeoloji, Geleneksel Mimari ve Kültürel Mirası

Güçlü Yönleri

- Cittaslow Üyeliği
- Çok katmanlı tarihsel birikime sahip olması
- Finike sınırları içerisinde birbirine yakın 3 antik kentin bulunması ve bunlardan iki tanesinin kazılarının 50 yıldan uzun süredir aktif bir şekilde devam etmesi.
- Likya Yolu rotası güzergahı üzerinde bulunuyor olması
- Kitle turizminin yaratacağı tahribattan etkilenmemiş olması
- Geleneksel mimari örnekleri olan bazı konakların restore edilmesi ve korunması
- Kentin kimliğinin önemli bir parçası olan portakal bahçeleri ile Limyra antik kentinin iç içe girmiş olması.

Zayıf Yönleri

- Likya Yolu rotasına dahil edilmemiş olması
- Turizm rehberlerinin eğitim turlarında ziyaret edilen antik kentler içerisinde
- Limyra'nın dahil edilmemesi
- Yerel Kültür öğelerini ve zengin kültürel miras unsurlarını görünür kılacak özel veya kamu müzelerinin olmaması
- Antik kentlerde alt yapı, çevre düzenleme ve koruma eksiklikleri
- Arkeolojik kazıları yürüten akademik ekipler, yerel yönetimler ve turizm temsilcileri arasında yeterli düzeyde koordinasyon, iletişim ve destek olmaması
- Limyra gibi antik kentlerdeki mülkiyet sorunları
- Kent merkezinde antik kentlere ulaşımın olmaması
- Yerel halkın turizm, kültürel miras yönetimi ve koruma süreçlerinde bir paydaş olarak katılımlarında eksiklikler olması.
- Sözlü tarih çalışmalarında eksiklikler olması

- Bölge tarihi ve kültürel mirası konusunda yeterli düzeyde Türkçe yayın ve broşür eksikliği

Fırsatlar

- Kırsal yerleşimlerde var olan ahşap ambarlar ve yöresel mimarinin varlığı
- Arneai gibi arkeolojik kazıları başlayacak potansiyel antik kentlerin olması
- Finike'ye hem deniz hem de kara ulaşımının olması
- Coğrafi etiketli ürünlerin Finike'nin tanınırlığına katkı sunması

Tehditler

- Kırsal yerleşimlerde var olan ahşap ambarlar ve yöresel mimarinin intescilive korunması yapılmaması durumunda bu kültür unsurlarının yok olma tehdidi altında olması
- Finike'nin planlı da olsa betonlaşma tehdidi altında olması
- Limyrave Arykandagı biantik kentlerde plansız turizm faaliyetlerinin kentteki yapıları tahrip etmesi
- Bölge halkının genel olarak gelir yapısı göz önünde bulundurulduğunda, turizmden elde edilecek gelire ihtiyaç duymamaları ve bölgenin genel ekonomik ve refah düzeyinin yeterli düzeyde olması

7.5. MASA 5- Finike'de Köy Turizmi

Güçlü Yönleri

- Köy turizmine dahil olabilecek kırsal alan özelliğini koruyan köylere sahip olunması (19 köy)
- Finike'nin sakin şehir ağında yer alması

- Doğal kaynaklar ve kültürel miras alanlarına (antik kentler, dini merkezler) sahip olması
- Arıcılık, seracılık, bahçe tarımı, besicilik gibi çeşitli üretim faaliyetlerinin sürdürülmesi (endemik bitkiler, tıbbi bitkiler, tarihten gelen arıcılık)
- Köy turizmi için entegre edilebilecek apiterapi, dağcılık, yamaç paraşütü gibi çeşitli turizm faaliyetleri sunabilme özelliğine sahiptir
- Coğrafi konumu (diğer ilçe köyleri ile ortak rota geliştirme potansiyeli)
- Ekoturizm ve agroturizm için uygun tarımsal alanlara sahip olması
- Köy okulları, sağlık ocakları, lojmanlar gibi kullanım dışı kalan kamu binalarının köy turizmi (konuk evine dönüştürülmesi gibi) için kullanılabilmesi

Zayıf Yönleri

- Bazı doğal ve tarihi alanlar yeterince korunmamaktadır.
- Köy turizmi tanıtımı yetersiz kalmaktadır.
- Havaalanına uzak olunması ulaşım açısından dezavantajdır.
- Konaklama ve altyapı yetersizdir.
- Tur planlaması yapılmasında, turistik ürün geliştirmede eksiklikler görülmektedir.
- Köy turizmi için geliştirilebilecek homestay gibi projeler için mevzuat uygun değildir.
- Yerel halkın turizmin geliştirilmesi için desteği zayıftır.

Fırsatlar

- Kırsal alanlara ve köy turizmine ilginin artması
- Yerel yönetimin, üniversitelerin, sivil toplum örgütlerinin desteği
- Yerel halkın tarım gelirlerinin azalmasıyla yeni ekonomik arayışlara girmiş olması, turizme yönelme ihtimali
- Turizm Teşvik Kanunu ve Ticaret Bakanlığı yoluyla alınabilecek destekler
- Alternatif turizm çeşitlerinin köy turizmini desteklemesi

Tehditler

- Plansız yapılaşma ve yerel mimari özellikleri kaybetme riski
- Maden ocakları vb gibi nedenlerle doğal kaynakların tahribatı
- Turizm geliştirilmesi için oluşturulacak yapıların doğaya zarar verme riski
- Artan ziyaretçi sayısının doğal, sosyal ve kültürel yıpranmayı tetikleme riski
- Türkiye turizm markasının genel cazibesinin zayıflamasının oluşturabileceği etkiler
- Bölgesel savaş ve politik belirsizlikler
- Küresel iklim değişikliğinin özellikle su yönetimi yönünden oluşturabileceği riskler
- Köy konuk evleri (homestay) için mevzuatı aşamama riski

- Köylüleri (yerel halkı) köy turizmi projeleri için ikna edememe riski

7.6. MASA 6-Finike’de Agro/Turizm ve Bitkisel Kaynakların Sürdürülebilir Turizme Entegrasyonu ve Gastronomi

Güçlü Yönleri

- Mikroklima: Bölgenin kendine has iklimsel avantajı.
- Tarımsal Çeşitlilik: Geniş ürün yelpazesi.
- Coğrafi Konum: Lojistik ve turistik konum avantajı.
- Finike Portakalı: Dünya çapında bilinen tescilli ürün.
- Deniz Ürünleri Çeşitliliği: Taze ve çeşitli balık/deniz mahsulleri.
- Tarihsel Miras / Etno-Arkeolojik Mutfak: Arkeolojik potansiyel ve mutfak kültürüyle bağı.
- Yöresel Yemekler: Tahinli kabak tatlısı, zeytinyağlı biber dolması vb.
- Endemik Türler: Bölgeye özgü doğal bitki ve ürünler.
- Yerel İşletmeler: Neşeli Balık, TurkuazKöy, Finike MEysan vb.

Zayıf Yönleri

- Tanıtım Eksikliği: Gastronomi odağında yeterli pazarlama yapılamaması.
- Ürün Çeşitlendirme: Finike portakalı ile yan ürün/türev ürün geliştirme eksikliği.
- Vizyon ve İş Birliği: Yerli halk ile işletmeler arasındaki koordinasyon zayıflığı.
- Halkın Katılımı: Yerel halkın gastronomi turizmine yönelik destek ve bilinç eksikliği.

- İşletme Sayısı ve Altyapı: Yeterli sayıda nitelikli işletme ve konaklama/tesis altyapısının olmaması.
- Deneyim İçerikleri: Turiste sunulacak gastronomi deneyimlerinin (atölye vb.) eksikliği.
- Festival: İçerik ve tarih bakımından gözden geçirilmeli.

Fırsatlar

- Yetişmiş İnsan Kaynağı: Milli Eğitim Müdürlüğü ve Finike Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin potansiyeli. Bununla birlikte yerel işletmelerin (Neşeli Balık vb.) tecrübeleri
- Yerel Markalaşma: Finike'nin mahalleleri (Turunçova vb.) ve portakal bahçeleri üzerinden hikayeleştirme.
- Talep Artışı: Yöresel yemek çeşitliliğine olan ilginin artması.
- Acentelerle İş Birliği: Turizm acenteleri için özel içerik üretimi ve "deneyim satışı".
- Etkinlikler: Festival süresinin uzatılması ve hasat etkinliklerinin (portakal hasadı vb.) turizme kazandırılması.
- Esnaf Kültürü: Bölgedeki esnaf kültürünün yaygın ve canlı olması.

Tehditler

- Tarımsal Kayıplar: Ürün israfı ve tarımsal çeşitliliğin azalması.
- Rant ve Yapılaşma: Portakal bahçelerinin imara açılması/kaybedilmesi.
- Mermer Ocakları: Çevre kirliliği ve tarımsal ürün çeşitliliğine olası olumsuz etkileri.
- Bilinçsiz Tarım: Kontrolsüz ilaçlama ve su yönetimi (vahşi sulama) sorunları.
- Korumacılık Eksikliği: Tarihi dokunun ve yerel kimliğin yeterince korunamaması.

7.7. MASA 7-Finike'nin Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli ve Cittaslow Ağının Yaygınlaştırılması

Güçlü Yönleri

- Karbon emisyonu ve sera gazı etkisinin düşük olması ve 12 ay Sürdürülebilir Turizme uygunluğu
- Sürdürülebilirlik açısından bakir bir ilçe olması
- Doğal coğrafi özelliklerinin çeşitlilik arz etmesi (deniz ve kıyı rekreasyonuna uygunluk)
- Sahilde 9.1 km bisiklet yolunun bulunması
- Yıllardır sürdürülen geleneksel festival ve etkinlikler (Yörük göçü festivali, tarım festivali, güreş vb gibi etkinlikler)
- Özellikle tarımın güçlü olması ve Agro-Turizme uygunluğun varlığı
- Turizmin çeşitlendirilebilmesi için alternatif kaynaklara sahip olması (tarım turizmi, kırsal turizm, kültür turizmi, yayla turizmi vb gibi)
- CittaSlow ağının kullanılarak hibe ve partner bulma kolaylığı bulunması
- Finike içerisinden geçen dere, çay vb. sulak alanlarda bulunan turkuaz köy vb. ekoturizm işletmelerinin varlığı

Zayıf Yönleri

- Turizm tanıtımının azlığı
- Yerel ürünlerin katma değerli olarak geliştirilememesi
- El sanatlarının geliştirileceği atölyelerin olmaması
- El sanatlarının satılacağı, pazarlanacağı mekân ve pazarların bulunmaması
- Eski binaların restorasyonunun bulunmaması ve müzenin yokluğu
- Tiyatro salonu ve kültür merkezi bulunmaması
- Coğrafi işaret veri eksikliği ve çalışmasının azlığı
- Sürdürülebilir destinasyon yönetimi mekanizmasının bulunmaması ve yönetim eksikliği

Fırsatlar

- Finike mutfağından 15 ürün için coğrafi işaret çalışmalarının devam ediyor olması
- Yeni yapılacak konaklama işletmeleri için sürdürülebilir çözümler uygulanabilir
- Agro turizm ve Ekoturizm işletmelerinin sayısını artırma şansı
- Turizmin çeşitlendirme şansının bulunması
- CittaSlow yönetim koordinatörlüğünün varlığı

Tehditler

- Z kuşağının turizm taleplerinin ölçülmemesi, gençlerin turizm hedeflerinin tanınmaması
- İlçeye düşük gelir seviyesine sahip emeklilerin geri dönerek konut talebi oluşturması
- Kitle turizminin yaygınlaştırılmasına yönelik bakış açısı

- Taşıma kapasitesinin belirlenmemesi
- İklim değişikliğinden etkilenme riski

8. FİNİKE İLÇESİNDE TURİZMİN GELİŞİNİN SAĞLANMASI İÇİN SUNULAN ÖNERİLER

8.1. Finike'nin Turizm Destinasyonu Potansiyeli ve Markalaşma Süreci

- Finike Meydanına turizm tanıtım ofisi yapılmalı
- “Go Finike” isimli bir cep telefonu uygulaması yapılmalı ve uygulama üzerinden turist verileri takip edilmeli
- Şehrin tarihi yönden turistik çekiciliği olan mahallelerinde restorasyon yapılmalı ve hediyelik eşya ile coğrafi işaretli yöresel ürünlerin satışı ile yerel yemek tadımları restorasyon yapılan tarihi binalarda sunulmalı
- Sahil bandının düzenlenerek, turistik restoranların açılması sağlanmalı
- Finike Portakalı Festivalinin turizm tanıtım amaçlı bir tema ile yapılması, festivale infuencer ve ünlülerin davet edilmesi
- Finike'nin sakinliğini, denizini ve doğasını tanıttak belgesel, dizi, film, müzik klipi gibi faaliyetler için yapımcıların teşvik edilmesi
- Finike'nin tanıtımı için ATF, Emit, Moskova ve Berlin turizm fuarları gibi önemli fuarlarda tanıtım standları açılmalı
- Gökbük vb. orman içi doğal yapısını koruyan köyler için Birleşmiş Milletler Turizm Örgütü (UNWTO)'ya “Turizm Köyü” (Best Tourism Villages) başvurusu yapılmalı
- Eski ismi Andrea Dorya Koyu olan Radyafor Koyu, Ejder Gözü ve Sulu in Mağarası gibi koy ve mağaraların isimleri yanında hikayelerinin de tanıtılarak anlatılması
- Sürdürülebilir turizm markası olmak adına İlçenin Karbon Ayak İzi hesabı yaptırılarak en düşük karbona sahip destinasyon tanıtımı yapılmalı
- Finike portakal bahçeleri arasından geçen, portakal çiçeği olduğu zamanlarda da fotoğraf çekmek için ilgi yaratacak “Finike portakal çiçeği bisiklet rotası” oluşturulmalı
- Caretta Carettaların yavrularının denize ulaştırılması etkinliğinin yapılarak medya üzerinden tanıtılması yapılmalı
- Kültür Turizm Bakanlığı ve TGA ile aktif iletişim ile Finike turizm tanıtımları yapılmalı
- Finike halkına, muhtarlara ve yerel yönetim çalışanlarına yönelik CittaSlow, Ekoturizm, Coğrafi işaretler ve Sürdürülebilir Turizm Yönetimi hakkında eğitimler verilmeli
- Finike içerisinde sokaklarda ve işletmelerdeki tabela kargaşası yerine CittaSlow'u vurgulayan logo ve tasarımların yer aldığı tek tip tabela yöntemine geçilmeli
- Finike'nin bölge halkının da işletmeciliğini üstlendiği, butik turizm tesislerinin sektöre kazandırılması.

8.2. Finike'nin Deniz Turizmi Potansiyeli

Finike, deniz turizmi açısından yüksek doğal potansiyele sahip, ancak henüz tam anlamıyla keşfedilmemiş bir destinasyondur. Değerlere sahip olmak kadar mevcut değerlerin de korunmasını sağlamak için gerekli önlemlerin alınması, artırılması ve denetimlerin aralıksız yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Örneğin, sadece Finike'de yetişen ve coğrafi işaretli ürün olan Finike portakalının sahip olduğu değer korunması çok önemlidir. Finike dışından getirilen portakalların, Finike haline dışarıdan getirilen portakalların, Finike portakalı olarak piyasaya sürülmesi, Finike portakalının değerine gölge düşürmektedir. Nihayetinde Finike halkının sürdürülebilir destinasyon ve turizm konusunda karar verme süreçlerinde en önemli paydaş olarak kurulması gereken destinasyon yönetim organizasyonunda merkezde yer alması gereklidir. Deniz turizmi bağlamında öneriler:

- Marina bağlama yerlerinin artırılması
- Doğallık, sadelik ve kalite bağlamında hikâye oluşturulması
- Tekne ve yatlarla koyların kapatılmaması
- Sualtı müzesi ve reşitlerin yapılması
- Finike'deki iç sularda kano ve bot turlarının başlatılması
- Bu çalışmada alınan tavsiye kararlarının takibi için, kaymakamlık, belediye, kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve yerel halk olmak üzere paydaşlardan oluşan bir deniz turizmi grubu oluşturulması
- Tüm paydaşlar tarafından geliştirilen ve onaylanan doğru bir planlamayla; sürdürülebilir deniz turizmi, butik yat turizmi, alternatif kıyı turizminin hayata geçirilmesi önerilmektedir.

8.3. Finike'nin Gençlik ve Spor Turizmi Potansiyeli ve Rekreasyon Kaynakları

GZFT analizi sonucunda Finike'nin gençlik ve spor turizmi açısından potansiyele sahip bir destinasyon olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle doğa temelli turizm, açık hava rekreasyonu, su sporları ve sürdürülebilir turizm anlayışı açısından önemli avantajlara sahiptir.

Ancak bu potansiyelin etkin biçimde değerlendirilebilmesi için;

- Altyapı yatırımlarının geliştirilmesi,
- Destinasyon markalaşmasının güçlendirilmesi,
- Kurumsal iş birliklerinin artırılması ve
- Sürdürülebilir planlama yaklaşımının benimsenmesi gerekmektedir.

Finike'nin gelecekte “doğa temelli gençlik ve spor turizmi destinasyonu” olarak konumlandırılması mümkündür. Bu doğrultuda sürdürülebilirlik ilkelerini temel alan, yerel halk katılımını önceleyen ve doğal-kültürel mirası koruyan bir gelişim modeli benimsenmelidir. Finike'nin gençlik ve spor turizmi potansiyeli ve rekreasyon kaynakları açısından stratejik öneriler şunlardır:

- Gençlik ve spor turizmine yönelik bütüncül bir destinasyon master planı hazırlanmalıdır.
- Üniversite, yerel yönetim, STK ve özel sektör iş birlikleri güçlendirilmelidir.
- Finike için sürdürülebilir destinasyon markası oluşturulmalıdır.
- Altyapı Önerileri
- Kano, kürek, yelken ve outdoor sporları için altyapı yatırımları artırılmalıdır.
- Bisiklet ve yürüyüş rotalarının standartları geliştirilmelidir.
- Glamping, ekolojik kamp ve tematik konaklama yatırımları desteklenmelidir.
- Organizasyon ve Etkinlik Önerileri
- Trail running, bisiklet festivali, kano festivali ve gençlik kampları düzenlenmelidir.
- Ulusal ve uluslararası spor organizasyonları destinasyona çekilmelidir.
- Erasmus+ ve gençlik projeleri aktif biçimde kullanılmalıdır.
- Sürdürülebilirlik Önerileri
- Çevresel taşıma kapasitesi dikkate alınarak planlama yapılmalıdır.
- Kıyı ve doğal alanların korunmasına yönelik denetimler artırılmalıdır.
- Yerel halkın turizm süreçlerine aktif katılımı sağlanmalıdır.
- Tanıtım ve Pazarlama Önerileri
- Dijital pazarlama ve sosyal medya yönetimi profesyonelleştirilmelidir.
- Likya Yolu ve Finike'nin doğa sporları potansiyeli uluslararası ölçekte tanıtılmalıdır.
- Finike portakalı ve yerel gastronomi değerleri turizm markalaşmasına entegre edilmelidir.

8.4. Finike'nin Tarih, Arkeoloji, Geleneksel Mimari ve Kültürel Mirası

- Limyros Çayı (Karadin) Limyra, Kırkgöz Köprüsü, Boldağ, Arykandos Vadisi (Akçay), Arykanda, Arneai ve Rhodiapolis'i kapsayan bütüncül bir “Finike Arkeoloji ve Kültür Rotası” oluşturulması
- Limyra Antik Kenti'nin Likya Yolu alternatif güzergâhlarına dahil edilmesi

- Finike’de arkeoloji, yerel tarih ve kültürel mirası tanıtacak kent müzesi veya ziyaretçi merkezi kurulması
- Antik kentlerde yönlendirme levhaları, yürüyüş güzergâhları ve ziyaretçi altyapılarının geliştirilmesine katkı sağlanması
- Yoğun turizm sezonlarında ve tatil dönemlerinde kent merkezi ile antik kentler arasında düzenli ulaşım ve ring seferlerinin planlanması
- Arkeolojik alanlarda sürdürülebilir koruma ve ziyaretçi yönetim planlarının hazırlanması
- Geleneksel ahşap ambarların ve kırsal mimari örneklerinin tescillenerek koruma altına alınması
- Geleneksel kırsal mimariyi kültür rotaları ve kırsal turizm projelerine entegre edecek çalışmalar yapılması
- Arkeolojik kazı ekipleri ile yerel yönetimleri koordine edecek ortak bir platform oluşturulmalı
- Geleceğe Miras Projesi” kapsamındaki Türk ekibi kazıları için yerel sponsorluk modellerinin geliştirilmesi
- Yerel işletmelerin ve turizm sektörünün kazı çalışmalarına maddi ve lojistik destek sağlayan paydaşlar haline getirilmesi
- Turizm rehberliği eğitim programlarına Limyra ve Finike çevresindeki arkeolojik alanların dahil edilmesi için girişimlerde bulunulması
- Yerel halkın kültürel miras koruma süreçlerine katılımını artıracak eğitim ve farkındalık çalışmaları düzenlenmesi
- Sözlü tarih projeleriyle yerel hafızanın, folklorik unsurların ve geleneksel yaşam kültürünün kayıt altına alınması
- Finike’nin tarihi ve kültürel mirası hakkında erişilebilir Türkçe yayın, rehber kitap ve tanıtım broşürleri hazırlanması için akademik ekiplerle koordinasyon sağlanması
- Dijital tanıtım platformları, mobil uygulamalar ve çok dilli içeriklerle Finike’nin kültürel mirasının görünürlüğünün artırılması
- Portakal bahçeleri ile Limyra Antik Kenti’nin oluşturduğu kültürel peyzajın özel koruma ve tanıtım programlarına dahil edilmesi
- Coğrafi işaretli ürünlerin kültür turizmi ve gastronomi rotalarıyla bütünleştirilmesi 19-Betonlaşma baskısını azaltacak şekilde geleneksel dokuya uyumlu mimari ve planlama politikalarının geliştirilmesi
- Finike’nin kültürel mirasını merkeze alan ulusal ve uluslararası festival, çalıştay ve akademik etkinliklerin düzenlenmesi

8.5. Finike’de Köy Turizmi

- Yerel halk için bilgilendirme amaçlı toplantıların ve eğitimlerin planlanması
- Köy konuk evleri için kamuyla birlikte çalışarak mevzuat değişikliği ve tanıtım için destek alınması
- Hedef kitlenin belirlenmesi için çalışma yapılması (üniversitelerin akademik araştırmalar yürütmesi)
- Saha araştırmalarıyla Finike köylerinde yerel halkın beklentilerinin ve turizme dahil olma isteklerinin analiz edilmesi

- Özellikle homestay projesiyle kadınların ve gençlerin köy turizmi geliştirme çabasına dahil edilmesi, köyde gençlerin kalması ve ayrılanların da köye geri dönmesini sağlanabilecektir.

8.6. Finike’de Agro/Turizm ve Bitkisel Kaynakların Sürdürülebilir Turizme Entegrasyonu ve Gastronomi

- Hasat Turizmi: Finike Portakalının Avrupa Birliği coğrafi işaret tescilinin alınmasının ardından tanıtım faaliyetleri ile turistlerin kendi portakalını topladığı, ardından topladığı ürünle yerel kadın kooperatifleri eşliğinde reçel veya marmelat yaptığı atölyeler düzenlenmelidir.
- Aromatik Gastronomi Rotaları: Turunçova'dan başlayıp antik kentlere (Lymira vb.) uzanan, duraklarında sadece yemek değil, bölgenin endemik türlerinin hikayesinin anlatıldığı yürüyüş ve tadım rotaları oluşturulmalıdır.
- Finike Gastronomi Laboratuvarı: Finike MYO ve yerel yönetim iş birliğiyle, portakal çiçeği esansı, portakal kabuğu şekeri, kurutulmuş portakal cipsi ve portakallı yerel soslar gibi katma değerli ürünler geliştirilmelidir.
- Arkeo-Gastronomi Menüleri: Bölgedeki antik miras, "Antik Likya Sofrası" başlığı altında, arkeolojik bulgulara dayanan yemek tarifleriyle yerel işletmelerin menülerine dahil edilmelidir.
- İnsan Kaynağı ve Hizmet Kalitesinin Standardizasyonu
- Halkın katılımı ve altyapı eksikliğini gidermek için eğitim odaklı adımlar atılmalıdır.
- Gastronomi Köyü / Eğitim Merkezi: Atıl durumdaki eski bir okul veya kamu binası, hem yerel halkın eğitim alacağı hem de turistlerin atölyelere katılacağı bir "Yaşayan Gastronomi Müzesi" haline getirilmelidir.
- Sertifikalı İşletme Programı: Nitelikli tesis sayısını artırmak için belirli standartları karşılayan işletmelere "Finike Gastronomi Dostu İşletme" unvanı ve teşvikler verilmelidir.
- Tarımsal Sit Alanı İlanı: Portakal bahçelerinin yoğun olduğu bölgelerin "Tarımsal Sit Alanı" veya "Özel Koruma Bölgesi" ilan edilmesi için bakanlık nezdinde girişimde bulunulmalıdır.
- Modern Sulama ve Organik Sertifikasyon: Bilinçsiz ilaçlama ve vahşi sulamaya karşı çiftçilere yönelik "Akıllı Tarım" eğitimleri verilmeli, Finike Portakalı'nın "Sıfır Kalıntı/Organik" imajı güçlendirilmelidir.
- Influencer ve Gurme Turları: Ulusal ve uluslararası yemek eleştirmenleri, seyahat yazarları ve şefler (Chef Table etkinlikleri) bölgeye davet edilerek "Finike'de Hasat Zamanı" temalı dijital kampanyalar başlatılmalıdır.
- Festival Revizyonu: Notlarda belirtilen tarih ve içerik hatası düzeltilerek; festival, sadece yerel bir eğlence değil, B2B görüşmelerin (otel satın almacıları ile üreticilerin buluşması) yapıldığı profesyonel bir fuar havasına büründürülmelidir.
- Finike'nin stratejisi "Tarladaki portakalı, tabaktaki hikayeye" dönüştürmek üzerine kurulmalıdır. Eğer bu adımlar atılırsa, bölge sadece günübirlik bir durak değil, İtalya'nın Amalfi kıyıları gibi bir gastronomi destinasyonu haline gelebilir.

8.7. Finike'nin Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli ve Cittaslow Ağı'nın Yaygınlaştırılması

- Bisiklet parkurları (tarım alanlarından geçecek şekilde rota oluşturulabilir. Kültürel miras alanlarından geçebilir)
- Gençlere yönelik faaliyetler (konserler) artırılmalı / sosyal faaliyetler (anket yapılacak gençlerin tercih ettiği sanatçıları getirmek)
- Yerel halkın eğitimi için organizasyonlar yapılması
- DMO oluşturulması — Destinasyon Yönetim Örgütü kurulması (sürdürülebilir)
- Kültürel miras alanlarının artırılmış gerçeklik ile geliştirilerek tanıtım yapılması— Yapay zekanın kültürel alanlarda uygulanması — bu şekilde tanıtımın artırılması — Erişebilirliğin tanıtımının bu sayfada tanıtılması
- Müzik kültürünün paylaşılabileceği alanlar oluşturulması (buna yönelik kafeler gibi)
- Antalya'dan Finike'ye gelen yol üzerinde Finike'yi tanıtan billboardlar oluşturulması
- İçinde farklı faaliyetler için alanların düzenlenmesi, parkların rekreasyon alanları haline getirilmesi, farklı yaş gruplarına hitap eden alanlar yapılması
- Veri toplama sistemleri geliştirilmesi
- Kültürel alanlara ulaşımın kolaylaştırılması (uygun tabela, toplu ulaşım vb.)

9. SONUÇ

Finike Kaymakamlığı, Finike Belediyesi, Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi (TAGUM) ile Finike Eğitim Vakfı paydaşlığında ve geniş bir katılım yelpazesiyle gerçekleştirilen Finike Turizm Çalıştayı, ilçenin mevcut sosyo-ekonomik, coğrafi ve kültürel dinamiklerini bütüncül bir yaklaşımla ele alarak geleceğe yönelik stratejik bir yol haritası ortaya koymuştur. Elde edilen ampirik veriler ve çok boyutlu SWOT analizleri, Finike'nin Antalya genelindeki baskın ve tek tipleşmiş kitle turizmi modeline karşı, sahip olduğu mikroklimatik avantajları, coğrafi işaretli tarımsal değerleri ve paha biçilemez Likya dönemi kültürel mirasını harmanlayan "sürdürülebilir ve niş bir destinasyon yönetimi" modeli geliştirebileceğini kanıtlamaktadır.

Limyra ve Arykanda antik kentlerinin tarihsel derinliği, Cittaslow (Sakin Şehir) unvanının getirdiği felsefi altyapı, Gökbük Kanyonu ile zengin kıyı ve deniz ekosisteminin sunduğu rekreasyonel olanaklar, ilçenin transit bir geçiş noktası olmaktan sıyrılarak başlı başına özgün bir küresel marka kimliği kazanma potansiyelini desteklemektedir. Ancak bu potansiyelin optimize edilmesi; bölgedeki monokültür tarım ekonomisi ile turizm sektörü

arasında simbiyotik bir entegrasyonun kurulmasına, agro-turizm ve gastronomi odaklı deneyimsel turizm ürünlerinin çeşitlendirilmesine, yerel halkın ve kadın kooperatiflerinin karar alma süreçlerine aktif katılımının sağlanmasına bağlıdır.

Sonuç olarak, çalıştay kapsamında yedi ayrı ihtisas masasında üretilen vizyoner öneriler ve koruma-kullanma dengesini gözetten stratejik hamleler, ilçenin ekolojik, sosyo-kültürel ve kentsel taşıma kapasitesini koruyarak turizm hareketliliğini 12 aya yayacak olan "**Finike Turizm Master Planı**" için temel bir bilimsel altlık niteliğindedir. Bu doğrultuda kamu, akademi, yerel aktörler ve sivil toplum kuruluşları arasında kurulacak dinamik bir Destinasyon Yönetim Örgütü (DMO), Finike'nin özgün kimliğini feda etmeden Akdeniz çanağında akıllı, sürdürülebilir ve dayanıklı bir bölgesel kalkınma modelinin hayata geçirilmesinde anahtar rol oynayacaktır.